

6 SORUDA İNTİHAL

26.04.2011 tarihinde resmi olarak hizmete girmiş olan Akademik Yazım Merkezi'nde (AYM) şu ana kadar üzerinde çalışılmış olan tezler dikkate alındığında, sizlerle intihal üzerine böyle bir metin paylaşmanın yararlı olacağını düşündük. Özellikle son yıllarda daha da ön plana çıkan bu konu akademik dünyanın hassas olduğu, üzerinde kafa yordığı bir husustur. AYM olarak, kampüsümüzde intihal konusu ile ilgili farkındalık yaratmanın siz bilim insanlarının akademik üretkenliği ve motivasyonu açısından yararlı olacağına inanıyoruz.

1) İNTİHAL NEDİR?

İntihal, diğer bir deyişle fikir hırsızlığıdır. Başka birinin herhangi bir konuda söylemiş veya yazmış olduğu sözleri o kişiye bir atıfta bulunmadan kendi sözüymüş gibi yansıtması intihalin en geniş tanımıdır.

2) HANGİ HAREKETLER İNTİHAL SAYILIR?

Sınavlarda kopya çekmek

Başka bir öğrencinin ödevini kendi ödevi olarak teslim etmek

Para karşılığı ödev yaptırmak

Kaynak veya kişiye atıfta bulunmadan alıntı yapıp bunu kendi eseriymiş gibi göstermek

Kaynak veya kişiye atıfta bulunup alıntıyı yanlış şekilde göstermek.

3) NEDEN İNTİHAL YAPILIR?

Yeterli zamanın olmaması

Kişinin o konuda uygun şekilde yazacak birşeyinin olmaması

İyi bir derece/not almak

Kendine güven sorunu

İntihali daha önce de yapıp yakalanmamış olması

Danışman ve öğrenci arasında yeterli iletişimin olmaması

Yaptığının intihal olduğunu bilmemesi (Farkında olmadan intihal yapıyor olması).

4) İNTİHAL YAPILDIĞI NASIL ORTAYA ÇIKAR?

İntihal suçunun (evet, intihal bir suçtur!) akademik dünyanın bu kadar gündeminde olması, bunun takibinde teknolojiden yardım alınması ihtiyacını doğurmuştur. İYTE Kütüphanesi veritabanlarında bulunan URKUND, eğitimcilerin göndermiş olduğu dökümanları analiz ederek elektronik ortamda bire bir eşleşmeyi yüzdelerle bildirmektedir.

5) İNTİHAL NASIL ÖNLENİR?

İntihalin önlenmesinin kişilere akademik yazım becerilerinin kazandırılmasıyla ilgili olduğu önemli bir gerçektir. Kişi gerekli yazma disiplini edinerek kendi yazım stilini tezinde veya makalesinde yansıtacaktır. İntihal bilerek veya bilmeyerek yapılan bir şeydir. Ne var ki, bilmeyerek de olsa intihal suçunun işlenmesi kişilerin ve kurumların akademik saygınlığına gölge düşürerek akademik dünyada haksız rekabete yol açacaktır.

İntihali önlemek için birtakım yazma becerilerinin üzerinde durulması gerekmektedir. Bunlar, "paraphrase", "summary"dir. Bunlar örneklendirilecektir.

6) İNTİHALİN YAPTIRIMI VAR MIDIR?

İntihalin çok ciddi yaptırımları vardır. Okuldan atılma, disiplin cezası alma, akademik ünvanın kişinin elinden alınması intihal yapan kişilerin alacakları cezalardır.

Yukarıda açıklamaya çalıştığımız intihal konusuna birtakım örneklerle açıklık getirmek konunun daha iyi anlaşılması açısından önemlidir. İntihali önlemenin en etkili yollarından “paraphrase” ve “summary” teknikleri ile ilgili metin çalışmaları aşağıda sunulmuştur:

METİN ÇALIŞMALARI

İntihalle ilgili belli başlı noktalara açıklık getirdikten sonra örneklerle neler intihaldir, neler değildir diye bakmak gerekirse:

“Anoreksiya nevroza” rahatsızlığı hakkında bir makale yazdığımızı düşünelim. Bununla ilgili kaynak taraması yapıyoruz ve şöyle bir metinden yararlanıyoruz.:

Orjinal metin:

Perhaps the most puzzling symptom of anorexia nervosa -- a disorder that tends to occur in young women -- is the refusal to eat, resulting in extreme weight loss. While most people have a great deal of difficulty in dieting and losing weight, particularly if a diet extends over many months or years, individuals with anorexia nervosa can literally diet themselves to death. (2011, June 5)

Alıntılanarak yazımızın içerisine konulmuş şekli:

Anorexia nervosa is a serious disease which causes many people –especially young women- to die. **Perhaps the most puzzling symptom of anorexia nervosa is the refusal to eat, resulting in extreme weight loss.** Many people have a lot of difficulties when they are dieting, but **if a diet extends over many months or years, individuals with anorexia nervosa can literally diet themselves to death.** (2011, June 5)

Yukarıda ki örnek bir intihaldir. Alıntının kaynağı belirtilmiş olsa bile, işaretli cümlelerin aynı olması intihal kabul edilmektedir. Kaynaktan birebir olarak alınan cümleler, kelimeler uygun şekilde belirtilmek zorundadır.

Anorexia nervosa is a serious illness which causes many people –especially young women- to die. **“Perhaps the most puzzling symptom of anorexia nervosa is the refusal to eat, resulting in extreme weight loss”.** Many people have a lot of difficulties when they are dieting, but **“if a diet extends over many months or years, individuals with anorexia nervosa can literally diet themselves to death”.** (2011, June 5)

İşaretli cümlelerin kaynaktan birebir alındığı için tırnak işareti içerisinde belirtilmesi gerekmektedir. Diğer bir yol da metnin “paraphrase” yoluyla alıntılanmasıdır. Bu en çok önerilen tekniktir. Yazarın alıntılacağı bilgiyi kendisinin parçanın içerisinde eritmesi metnin daha profesyonel olmasını sağlamaktadır.

“Paraphrase”:

According to the news in ScienceDaily (May 21, 2011), anorexia nervosa is a serious illness which means a kind of disorder in eating habits. The news points out that this illness is especially common among young women due to their obsession with their weight. They do not want to gain weight, so they do not eat. This disorder is so serious that it ends in death when “so-called diet” goes on over a period of time. (2011, June 5)

Aynı metni özetleyerek de alıntılatabiliriz. Bu sefer dikkat etmemiz gereken nokta, yazarın yazdığı yazıyı daha genel olarak ele almaktır.

“Summary”:

The news in ScienceDaily (May 21, 2011) underlines the importance of an illness, anorexia nervosa, which may cause death. It is stated that it is a kind of eating disorder common among young women. (2011, June 5)

Şimdiye kadar İngilizce yayınlardan alıntılamaı gördük. Türkçe bir örnek vermek gerekirse, bilimsel yayınların akademik kariyerde ki önemi ile ilgili bir araştırma hazırlayan kişinin kullanabileceği bir alıntı örneği olarak aşağıda ki metni alabiliriz:

Eugene Garfield’in 1960’larda geliştirdiği Bilim Atıf İndeksi (*Science Citation Index*) bilimsel bilgi birikimini ilk defa bir veri ağına dönüştürüyor. Ancak yıllar geçtikçe bu verilerin alındığı bilimsel dergileri karşılaştırmak ve değerlendirmek ihtiyacı doğuyor. Garfield’in bunun için geliştirdiği “dergi etki değeri” bir dergide çıkan makalelere son iki yılda yapılan atıf sayısının, o dergide son iki yılda yayımlanan makale sayısına bölünmesiyle hesaplanıyor. Başta sadece kütüphanecilerin ilgi gösterdiği bu kavram yıllar içinde bilim camiasında da kabul görüyor. Bilim ölçüm konusunda çalışanlar “dergi etki değeri”nin sadece dergilere uygulanması, bilim insanlarının başarılarını belirlemede kullanılmaması gerektiği konusunda aynı fikirde. (Ünalın, 2011, p.59)

Yukarıda orijinali verilmiş olan metnin “paraphrase” olarak alıntılanmış şeklini aşağıda vermeye çalıştım:

Zeynep Ünalın,” Bilim İnsanlarının Başarısı Nasıl Belirleniyor?” adlı yazısında akademisyenlerin başarı ölçütlerinde nelere dikkat edildiğini incelemekte. Yazar, son yıllarda makale sayısının artık başarı sıralamasında çok önemli olmadığını, bilimsel atıf sayısının çok daha önemli bir ölçüt olduğunun altını çiziyor. Atıf konusunun bilimsel olarak nasıl hesaplandığının formülünün de Eugene Garfield’in 1960’lı yıllarda yaptığı çalışmalar sonucu ortaya çıktığı anlaşılıyor. Akademik dünyada yeni bir akım gibi görülse de, makaleye gönderilen atıfların çok eskiden de önemli bir konu olduğu açıkça ortadadır. (Ünalın, 2011, p.59)

Çalıştığımız yayınlar İngilizce ya da Türkçe olsun, fark etmez, alıntı yaparken dikkat edilmesi gereken noktalar ortaktır. Atıf tekniklerinden olan “direct quotation”, “summary”, “paraphrase” atıf kaynağı kaynakçada uygun şekilde belirtilerek kullanılırsa intihal tehlikesi ortadan kalkacaktır. AYM intihal konusuna gösterdiği hassasiyetle sizlere bilimsel çalışmalarınızda destek olmaya, bununla ilgili bilgilendirmeler yapmaya devam edecektir.

Kaynakça

Science Daily Home Page. Retrieved June 5, 2011 from
<http://www.sciencedaily.com/releases/2011/05/110520092733.htm>

Ünalın, Z. (2011). Bilim İnsanlarının Başarısı Nasıl Belirleniyor? Bilim ve Teknik, 522, 59.